

Formulare instrumento[rum]

Köln, 28. Januar 1502

Monitoriu[m] g[ener]ale extra cu. ab auditore ca. cu[m] agg[ra]uat[ion]e
[et] reagg[ra]ua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70749](#)

De monitione

grauaminis allegaturi alsq; dicturi facturi ostēluri & reēpturi quod ius
stetia suadebit & ordo dictauerit hōnis. Certificatēs nihilominus eōdēs
monitos & citatos & siue in dicto citatōis termino ut p̄missum est compa-
rere curauerint siue nō. nihilominus tamē nos vel surrogandus p̄dictus
ad declaratōem dicte excoicatōis sentēcie & als ad grauiora p̄cedem⁹ seu
pcedet dictoz monitoz & citatoz absentia seu p̄sumacia in aliquo nō ob-
stante. Diem vero monitois & citatōis vestryz hmōi &curetis. Datuz
& sub p̄to dicte curie causaz camere apostolice quo, vtūnur appensione
sigillo. Anno ec.

Monitorium generale extra curiam ab auditore came-
re cū aggrauatione et reaggrauatione

Gulhelmus &c. Generabilib⁹ & circūspectis viris. n. t. n. officialib⁹
Gac vniuersis & singulis parochialib⁹ ecclesiaz rectori⁹ capellanis & ca-
ratis. necon p̄tuum fratrib⁹ p̄dicatoz minorum. augustinē. &
carmelitz p̄xorib⁹ & guardians ac fratrib⁹ p̄ dictas ciuitates & earum di-
oces. ac als yblibet p̄stitutis⁹ eorum culibet insoliduz⁹. ac illi vel illis ad
quem vel ad quos p̄scutes nostre littere p̄uenient. Salutem in domino
Pro parte pundi viri. n. ciuis. n. instāter & debite req̄siti. discretōi vestris
euilibet vestrum tenore presentium p̄mittimus & sub excoicatōis pena
quā canonica monitione p̄missa in vos & vestrum quilibet ferimus in his
scriptis nisi feceritis que mandamus districte p̄cipimus quatenus recē-
ptis p̄sentib⁹ vos vel quicūq; vestrum sup hoc fuerit requisitus p̄ vos vel
alii⁹ seu alios ex parte nostra videlz vos officiales dum causaz audiencias
tenebritis. Vlosq; p̄ores guardiani & fratres in sermonib⁹ publicis dū ver-
bum dei fidelis populo ibidem assistenti p̄dicabitis. ac vos rectores capel-
lanicuraci in vestris ecclesijs dum missaz celebranz solennia & fidelium po-
pulus ibidem p̄uererit ad diuina officia audiēda moneatis p̄mo secūdo
tertio & p̄emptione publice & in generali alta et intelligibili voce omnes &
singulas psonas viriusq; sexus exemptas & nō exemptas cuiuscūq; digni-
tatis status gradus ordinis vel p̄ditōis existant quas & eaz qualibet
nos etiā tenore p̄ntium monemus eisq; nihilominus in scute lancea obedī-
entie & sub excommunicatōis pena quā canonica monitione p̄missa eas &
eaz qualibet exnūcerimus in his scriptis nisi mandatis & monitōib⁹ no-
stris hmōi paruerint cum effectu districte p̄cipimus & vos etiam p̄cipiā-
tis & māderis eisdem quatenus si sit earum aliqua que clam furtus latē-
ter occulere & als indebitē et iniuste habuerit reperit lenauerit occultau-
erit occupauerit retinuerit sibi illicite appropriauerit habeatq; detineat ce-
ler occulere et sibi indebitē appropriet aliqua de bonis dicti. n. sicut aurum
argentū monetarū et nō monetarū cuiuscūq; forme razeas ciphosz co-
elearia gobellatos virgas anulos aurī et argenti et alia quecūq; vala au-
rea argentea stannea cuprea crea ferrea seu lignea perlas lapides p̄ciosos et
alia cleno dia seū corrigeras auro et argento fulciras. lras chartas cedulas in-
strumēta publica testamēta legata relieta donatōes p̄thocolla obligatiō-
nes quātias p̄tractus recognitōes libros rationū locatiōnū redditūna
genū et aliorum debitorum et alias scripturas tam publicas q̄ p̄manet

Quo vero ad ecclesias crucis calices patenas amplas reliquias et alia ornameta seu parameta et indumenta ecclastica de lana lino serico seu veluto libros breuiaria missalia psalteria biblias antiphonaria et altos varios osculos libros lectos culicras linteumina mappas manuergia auricularia lodices cooperuras cortinas pulumaria bancalia mantellos tunicas caputia et alia corporis vestimenta panoes lineos et lanceos ollas raz creas et cupreas scutellas discos cantras pinras vinarias seu aquareas et potros stanni patellas eris et ferri pelues lauatoria lauderia carniculas et candes labra metas scanna tripedes archas coffros schruria cathedras et alia dominus vescilia vina vase vineria et quecunque alia vasorum frumentorum annonam si lignem hordeum triticum pisa fabas et alia legumina fructus census domos vineas ortos terras graugias possessioes memoria silvas prata pascua aquae ductus portes moledulae alias hereditates boues yacca equos porcos suumeta oves agnos mutones animos mulos capras vitulos et alia quecumque aialia et bona ad dictum dominum. **N.** et ecclesias predictas in suis comitatu et territorio ac districtu quolibet placentia spectantia et pertinencia et presertim que fregerunt alienauerunt transporauerunt et secum deportauerunt seu frangunt alienari et transporari aliquo modo fecerunt certa bancha et alia edificia tam lignea quam lapidea in civitate non existentia ad dicum dominum. **N.** pertinencia et spectantia extra ipsius domum. **N.** voluntatem et quecumque alia bona ac prefatum non tam ratione persone sue et successionis hereditarie quorundam parcerunt et amicos suos quoque heres existit quam alii quomodo spectantia et pertinencia in quibus locis seu rebus placent aut seiant seu sciat aliquem vel aliquos dicta bona aut ex ipsis aliqua habuisse vel habere derimere occupare et sibi indebiti appropriare seu dicerca bancha et edificia fregisse seu frangit fecisse. **A.** pro perso ne dicta bona aut ex ipso aliqua habentes derimenter occupantes seu aliquo modo usurpati et sibi indebiti et illicite appropriates et que dicta bancha et edificia fregerunt reddit et restituunt realiter et cum effectu infra triginta dieorum spaciis a die monitionis sic facie in antea proxime putacionum seu postquam monitio ad ipsorum noticiam deuenient in antea putacionem ipsorum factum valorem duo et solidorum Thuronem parvorum Scientes vero dicerca bona aut ex ipsis aliqua habentes derimenter usurpati et sibi indebiti appropriate reuelerunt et significant eidem. **N.** aut alium alteri personae idonee et fideliter quam seu mediare qua possit eidem. **N.** fieri restitutio seu dignatio satisfactio de bonis et rebus supradictis aut alii amicabiliter provenient et concordant cum eodem. Alioquin lapsu dicto monitionis termino omnes et singulis personas sui monitas dicerca bona aut ex ipsis aliqua habentes detinentes occupantes et non restituenter scientes et noreuelantes quas et eas quamlibet ob hanc causam in his scriptis excommunicamus tamdiu in vestris ecclesiis singulis diebus dominicis ac etiam festiis dum missarum celebrazuntur solemnia et fidelium populus ibidem conuenient et ad diuina officia ausedium pulsaris campanis cachelis accensis et demum extinctis et in terra projectis sic excommunicatos ob dictam causam publice nuncietis seu nunciari faciatis donec aliud a nobis vel superiori nostro super hochabueritis in mandatis. **O**rt si homini excommunicatois sententiam post denunciacionem homini per vos seu alterum vestrum sic faciat per xv dies animis quod absit sustinuerint in-

S iiiij

De monitione

duratis nec de pmissis satisfacere et ad gremium sancte matris ecclesie redire curauerint. Nos tunc attendemus quod eorum crescere prumacia et inobedientia me rito crescere debet et pena in omnes et singulas personas supradictas sic excoicata et denunciata sententiam ipsam excoicatois exnunc prout extuc duximus aggrauandum et tenore pntium aggrauamus. Vobis nihilominus et singulis supradictis et vestrum cuiuslibet sub penis pdictris madam quae tenus vissit et receptis pserib spas omnes et singulas personas sic excoicatias et aggrauatas lapsis dictis xv diebus post dictam denunciacionem tamdiu in vestris ecclesijs monasterijs et capellis infra missarum et alias diuinarum horarum solenitas ut moris est pulsatis campanis et accessis candelis demum extincitis et in terram plectis excoicatos et aggrauatos ob dictam publicenunt cietis et nunciari faciat donec et quicquid aliud a nobis vel superiori nro super hoc receperitis in madatis. Demum pseras excoicatois et aggrauatois sententias p alios. xv dies prime dictos. xv dies imediare sequentur. sustinuerint et in eis sorduerint. nec ad madara sancte matris ecclesie redire curauerint de pmissis satisfactioni. impendendo sententias pdictrias in eas et eis qualiter ut pmititur latas et pmulgatas. quod exigit puerorum audacia psumpta una ut unica pena non prenti fortioribus arceantur penitentia forte fides illos ledatur quod obedientiam debitam suis superioribus ipenderunt exnunc put extunc et extuc. put etiun reaggrauandum duximus et reaggrauamus per pntes Vobis quod insuper omnibus et singulis supradictis erit sub penis pdictris mandatum. et pmitetur. quatenus lapsis dictis ultimis quindecim diebus post denunciacionem pdicte aggrauatois oes et singulas psonas supradictas de pmissis culpabilis et p nos reaggrauatas tamdiu in vestris ecclesijs monasterijs et capellis singulis diebus dominicis et festiis dum missarum celebrabuntur solennitas fidelium populu. ibidem puenierit ad diuinam officia audiendum etiam ter in missa ut moris est ac sero hora ppleroribus pulsatis campanis more trahitus mortuorum candelis accessis et demum extincitis ac in terram projectis in signum maledictionis eternae sic aggrauatos et reaggrauatos publice nuntietis seu nunciari facias donec et quousque aliud a nobis vel superiori nostro habuerint in madatis. Vel sic quod quasi est idem usque ad clausulam. ut autem et hoc pro maiori terrore et solenitate. Demum si prefati malefactores ut pmititur denunciacioni et invocationi. huiusmodi ad eorum noticiam deducitis xv dies animis quod absit sustinuerint induratis. quia ut exigit peruerborum audacia psumpta una ut unica pena non prenti fortioribus arceantur penitentia. ne forte fides illorum ledatur quod semper obedientiam debitam superioribus suis impendunt exnunc pcessus nostros reaggrauando vos omnes et singulos supradictos quibus presentes nostre littere diriguntur modo et forsan quod pmissis reqrimus et monemus sub penis et sententiis antedictis precipimus et mandamus quatenus singulis diebus dominicis et festiis quoties et quando pro parte dicti. Nisi fueritis reqsiti seu alter vestrum fuerit reqsitus infra missarum solennitas fidelium populo ibidem ad diuinam audiendum congregato pdicetas denunciacionem et declaratorem innouando prefatos malefactores sic ut pmititur excoicatos et reaggrauatos campanis pulsatis candelis accessis et demum extincitis et in terram projectis cruce erecta et religione induta aqua benedictam aspergendo ad fugadum demonum.

qui eos sic detinent ligatos et suis laq̄is cathenatos orando q̄ dñs noster
ieſus xp̄s ip̄os ad catholicā fidē et sancte matris ecclie gremium reduceſ
redigneſ ne eos in tali duricia et querſitate pmittat dies suos ſintre cū deſ
cantarōe reſponſorij. Reuelabūt celi iniqtatem iude zc. et ps. Deus lau
dē meā zc. cū antiphō. Dedia vita zc. Emōi psalmo ſic rotaſ ſimto ad
ianuas eccliaꝝ vestrꝝ vnaꝝ clericis et prochainis vestrīs p̄gēdo ad ter
roꝝ vt eo citius ad obediētā lance matris ecclie redeat tres lapides pro
iūciatis verbi domos habitatiōnū ſuarum in ſignum maledictōnī eferme
quā deus dedit Bathan et abyron. quos terra viuos absorbit ut in ifer
nū deſcederent viuētes. etiā poſt miſſam et in veſpī et horis alijs cum ſer
monibꝫ et p̄dicatoribꝫ ſolēniter publicerit et ab alijs publicari ſaciatī ſoſ
nec aliud a nobis vel ſupiori noſtro ſug hoc reſcepertis in mandatis. Ut
aut̄ p̄dicta oia et ſingula ad ipaz. pſonaz noticiā perimiliter deducantur
coptiam p̄nitū in valuis eccliaꝝ vestrꝝ et cuiuſlītē ipaz vestrī ſigillis
ſi opus fuerit inuitā affigī volumus ne de p̄dictis ignorātīe cauſam p̄ten
dere valeat ſeu etiā allegare. quā ſi q̄s auſu temerario p̄ſumpſerit amouſ
revel lacerare ſentētā excoſtatois p̄dictā iuerrere volūm⁹ ipo facro. Diē
vero ſeu diē monitois hmoi arct formā executōis et q̄cqd in p̄miſſis ſez
terit ſnobis p̄yras patētes litteras ſue publicū inſtrumentū hazz ſeriem
vel ſufficiētē deſignatōem in ſe p̄tineſ ſue p̄tines remiſſi p̄ntribu fideliter
intimare curetis. Abſolutōem vero oīm et ſinguloz q̄ p̄faras noſtras ſen
tētias aut eaz aliquā incurrerint ſeu incurrerit quoquo modo nobis vel
ſupiori noſtro tātū ſodo reſeruamus. Datū. Rho. ſub ſigillo p̄prio dicte
curie quo vrimur. Annoz.

Demonitorum ſpecialē extra curiam ab auditore camere
tanq̄ ordinario in vim ſententie et taxationis expenſaz que
trahuerit in rem iudicatam

Theſes zc. Discretis viris. n. et. n. offiſcialibꝫ ac vniuersiſ et ſingulis
Eccliaꝝ prochialū rectoribꝫ et capellaniſ curatī ſe et nō curatī p̄ſby ſ
teris clericis notariis et tabellionibꝫ publicis p. n. et. n. ciuitates et ea
nū dioc̄. ac almā vrlē et ei⁹ diſtriectū ac in. Rho. curia et alibi pſtitutis et
eoꝝ culibet inſolidū. necnō illi vel illis ad quē vel ad q̄s p̄ntes noſtre litteraz
re puenient Salutē in dño p̄te venerabilis et circuſpecti viri dñi. n.
n. dioc̄. in Rho. curia fuit expofitū coza nobis q̄ orra dudū queſtiōis ma
teria inter dñm. A. agentē ex vna. et dominuz. A. aſſertū preſbyterez de et
ſup parrochiali ecclia. A. et eius occaſione partibꝫ ex altera pendēt. coram
Reue. p. d. A. ſacri palacij cauſaz apostoliſi auditore idem dñs. A. audi
tor in dicta cauſa taliter q̄liter pcedens ſententia diffinittua p̄ dicto dño
Io. et p̄tra p̄fatum dñm. Io. adiudicatoř cum p̄dennato eſpen̄. tulit
et p̄mulgauit. A. qua q̄dem ſententia extitit p̄ pte ipius dñi. Io. ad domiſ
nū noſtri papā et eius ſancta ſedem apostoliſi prouocatū et appellatū ſe
cauſa appellatois hmoi Reue. p. d. A. dicti palacij cauſaz apostoliſi audi
tori ad instantiam dicti Jobis p̄miffa. Quiqdem dñs. A. auditio in di
cta cauſa rite et legitime pcedens ſeruatis ſeruandis ſententiam diffinitti
vam p̄ parte dicti. P. et p̄tra ipm. A. latā reuocauit ac pronūcianuit deere